

Ղարգարժան նախագահ. Դուք, ամսությունը ու կանաչում եք Բագրա Ովզուբարյանին: Նա զերմ հայրենասեր էր, տաղանձավոր, մեծավաստակ դասմաքան, հրամարակագիր, հասարակական-քաղաքական երեւելի գործիչ, Արցախյան ազգային-պատարագական շարժման ու դպյակի կազմակերպիչ ու գաղափարական առաջնորդ:

Նա անցած իմաստավոր ճանադարին ու թղթած գեղարվեսական, գիտական ծանրակշիր վաստակն անզնահատելի են, անչափ ուսանելի՝ արդու ու արարող եւ գալիք սերունդների համար: Նա իր կյանքի վաղաշրիներին (իմնաւոր կրթություն սատարուց հետո) Արցախի Գիշի գյուղի դպրոցին հայոց լեզվի ու գրականության ուսուցիչն էր, 1949-ին՝ Ստեփանակերտի ուսուցչական հիմսաւորություն հայոց լեզվի ու գրականության դասախոս: Հետագա տարիներին նա դաճակ Արցախի գրական կյանքի առաջատարը՝ գրողների մարզային բաժանմունքի ղեկավարը: Հետո խմբագրեց «Խորհրդային Դարարան» թերթը, եղավ մարզգործկոմի

շարածներ», իսկ հայերին՝ «օկուլանտներ»...

Խորհրդային տարիներին, մանավանդ հայացաց Միքայել Քաղիրովի, առավել հայացաց, թթված ու խորածանկ Նեյտա Ալիեւի եւ այլ ազգայնամոլների օրու բուժավարի հայաթափեց հայոց Նախիջևանը, կիսով չափ, իսկ Արցախան գոյաղայացարի տարիներին լրիվ հայաթափեցին Արեւելյան Հայաստան՝ Զուռի եւ Արավսի միջնահովզի հայկական տնհմիկ գյուղերը Ենթեր ու ավանները, ել չեմ խոսում Շահումյանի, Գետաշենի, Ջուսիսային Արցախի գյուղերի, Բաբկի, Սումգայիթի, Կիրովաբադի, Ծաճախու եւ այլ վայրերի հայաթափեցին մասին:

1930-ական եւ հետագա սարիներին մազ զը տարածութեան հուշակում էր՝ Եւ Տէ Տնտեսական-Ենյութական, Եւ Լամազպանդ, Խօսակութային առողմներով։ Արցախը, սկսած 1929 թ. մարտի Շուշիի հայկական կոտորածներից, 1960-ական թվականներին Երբեմ լուր, իսկ հաճախ էլ բացահայտուեն ընդունում, արտահայտում էր իր օրինական բողոքը։

Բ. Ուլութարյանն զբաղվել է նաեւ թարգմանչական գործունեությամբ: Նա զրարդից արդի գրական հայերենի է վերածել, հրատարակել Ղազար Փարտեցու «Հայոց լամսութիւնը» եւ «Թուղթ Կահան Սամիկոնեանին» աշխատությունները (1982 թ.), Մովսես Խորենացու «Պատմութիւն հայոց» երկը (2000 թ.), Եսայի կաթողիկոս Հասան-Զալլայսանցի «Համառուս լամսութիւն Աղուանից Երկրի» աշխատութիւնը: Բ. Ուլութարյանը գել է նաեւ աղբյուրագիտական հոլդ կարեւոր այդ Երեքի առաջարանները, որոնցից յուրաքանչյուրը գիտական բնախույզ հետազոտություն՝ ճանարակրկից ու ճաշարհ ծանոթարություններով:

Հայսմին են նաեւ Բ. Ուլութաբյանի՝ Զինգիզ Այթառովի «Մաս քարով, Գոլսարի» վիհանի (1968 թ.), Յուրի Բոնդարենկի «Տափակ» վեմի (1972 թ.) ռուսերենից կատարած թարգմանություններ:

Նաև բարգավաճությունը լավագույն է:

Նշանակալից են Բ. Ուլութարյանի մատուցած ծառայությունները, նրա ներդրած ավանդները «Արցախ» հայրենակցական միության եւ «Արցախ-Դայալստան» հաս-

Քաջ նամակ Լեռնային Պարաքաղի Հանրապետության նախագահ Քաջո Սահմանադրության

Նախագահի տեղակալ մշակույթի հարցերի գծով: Եվ այդ դաշտն ներք Բագրաս Ուլուբարյանի համար իննանդապատճե չէին: Դրանք կարեւոր գործոններ ու դայմաններ են բոլորան վեր ծառայելու ազգային մշակույթին, հայոց գրին ու դրույթանը, արցախահայության շահերին ու հեռագնա նորասկներին:

Հայ վաղ սկզբեց Բագրա Ուլութաքյան ի գրական-ստեղծագործական աշխատանքում: Նրա առաջին բանաստեղծությունը տպագրվեց 1946-ին, որին հաջորդեցին բազմաթիվ այլ գործեր: Իսկ 1952-ին Բագրատ Վոլոմ տպագրվեց «Երգեր աշխատանի և խաղաղության» խորագրով բանաստեղծությունների առաջին ժողովածուն: Երկրորդը՝ «Այս առավես» վետառությամբ, 1956-ին՝ հրատարակվեց Երեանում: Այդ ժողովածուների բանաստեղծություններում Բ. Ուլութաքյանն արտահայտում էր Մեծ հայրենականի հաղթանակը, փառաբանում էր հայրենիքի դաւադարձներին, իմբնաշիր երանգներով երգում սերը, ժողովուրդների բարեկամությունը:

Բ. Ովկուրուբյանը հետև անցնում է արձակի, եւ սարբեր սարմանի ընթացքում տղագրվում են (Բաֆվում, Երեւանում, Սովորայում) «Հայրենի հոռ» վետր, «Այգեստան» վիդակը, «ԿՏՁՄՐՑՖ Տ ՎՏՄՎ ՊՐԾՀԴՊ», վիդակը, «Մարդը» վետր, «Թարթառ», «Լեռնաստան» ժողովածուները: Նրա արձակ գործերում ուղարկում են Կենդանություն են ստանում հայրենի Արցախը, նրա կենսախինդ ճարդիկ՝ իրենց ոգորումներով ու հոգսերով, տնաշան աշխատանքով, մի զարմանալի նվիրումով ու կառչունով հայրենի հողին, արցախյան հեթիքային բնաշխարհին:

Սակայն ժամանակները բարդ էին ու հակասական: 1921-ի հովհանն Արցախը բռնակցվել էր Աղրթեզամին, 1923 թ. հովհանն 7-ին Աղրթեզամի այստես կրչված տարածում կազմավորվել էր Լեռնային Ղարաբաղի հնմանավար Մարզը՝ 4,4 հազար քառ. կիլոմետր տարածությամբ, որ դատական Արցախ նահանգի կամ հետազոյն Խաճառայի (հնգայակի) մելիխության եւ կամ 1813 թ. Գյուլիստանի հայսնի դայմանագրով ցարական Ռուսաստանին միավորված տարածի մի փոքր նաևն էր միայն: Մնացած տարածքները միտունավոր ու ալորինաբար կրտսե-

ցին մարզից, ստեղծվեցին արհեստական, օճափաթույթ վարչական նոր ժղանքներ՝ Արցախն աստիճանաբար բայցակայիլու, նաշեցնելու, հայարափելու, Կայաստանից հոռային կաղողվ աճնատելու նողաակաղդճամբը: Դրանք (անվանափոխված Լաշին, Թելքաջար, Կուրաթիլու, Ֆիզովի և այլն) այն բնական էթնիկ բաղադրիչներն են դատական Արցախի, որոնք թուրք-պատեմաներն այսօր կոնկրետ դատարկութ հանարութ են «գրավական» առաջարկութ համար:

Տարեգրության մեջ է Բագրատը՝ իր բազա
ու խելամիտ համախոհներով:

1976-ին Երևանում տպարվում է «Կաթեռ» խորագրով ժողովածուն, որի մեջ զեղչված էին գրողի մի բանի նոր վիլակները ու լամամշաճները: 1987-ին Բյուրուրում, սղա եւ 1988-ին Երևանում հրատարակվում է Բ. Ովլուքաբյանի «Սարդարադաշ» լամազեղչը, ուր լամակերպած է համազգային հերոսական այն դպիքարը, որ 1918 թ. ճայի սին մնեց հայ ժողովուրդը՝ իր ազատության անկախության համար: Վեղում միաժամանակ լայնորեն արտացոլված են դպիքաբյան կամ մահապարհների գմիդի մասկան ազգօգութ գործողությունները:

2006 թ.) օսպալային մրգալի.

Հիշյալ գրեթե որեւէ նորովի է բաց հայտված եւ, որ անչափ կարեւոր է, մեկտեղ ված ու ամբողջացած Արցախի դասն թյունը՝ սերութեն ընդելուզված Յայասւ նի հնագույն, միջնադարյան ու նոր ժամանակակից առաջնահարուստ աշխարհական պատմությունը:

Այս համապատասխան առ ոչ շահ ների ղամաճությանը ու լաղաքակրթությանը: Միաժամանակ ընդգծենք, որ իր լազարական աշխատություններում կ հրապարակախոսական բազմաթիվ հոգ վաճներում Բ. Ուլյաբրյանը փաստաց ված ու տրամաբանական հիմնավորված ծովյանը ներկայացրել է Զ. Բունիառով և Ֆ. Մամեդովայի եւ ուրիշ ազերի-թու «ղամաճաբանների» կեղծիներն ու աղջ վաղումները: Այդ կրուս ու հիմնավոր մեջ կացումները չեն կորցրել իրենց նշանակությունը նաեւ մեր օրերում, երբ ազերի-թու գրչակները ինչպես նույն, այսպես էլ նույն թիված ստերն ու կեղծիները տարածում են աշխարհով մեկ:

բակալավրական կազմակերպության
ստեղծման, նրանց գործունեության (հաս-
կաղիք Արցախյան ազատամարտի եռուն ց-
ջանում) մեջ:

Հայրենի Մուլէկաղար գյուղի հայրական տունը, Ստեփանակերտի բնակարանը 50-60-ական թվականներին մի ժամանակ հիշեցնուում էին Յովի. Թումանյանի թիֆլոյան «Կերնառունը»: Եվ հայրական տանը, Եւ Ստեփանակերտի բնակարանում դարբերաքահութեան մեջ առաջակալու պատճենը էին Յայաստանի ականավոր գրողներն ու գիտնականները, արվեստագետները: Իսկ այստեղ՝ Յայաստանի Եղվարդի տանը ճշաաղես լինում էին Արգախի ու Յայաստանի երեւելի շահ ճամանականներ, պատճենը այրեր: Բ. Ուզուբարյանն իր հյուրանու տիկնոց՝ Արտակ հետ մի ժամանակ միավորում էր Արգախին ու Յայաստանը:

Հարգաժան նախազարդ ու հայաստան:

Հարգաժան նախազարդ, դարն Սահման, այս հաճառող դասկեր-ուրվագիծը խոսում է Ուղղութային վեհության, նրա մարդկային առաջնի հաւաքանիչների, նրա խիզախումների ու մշտամնա գրավոր արժեների մասին: Նրա բազմաթերուն կյանքն ու գործը բոլորիս հիգեմնավոր ու բարոյական անանց հարսությունն է, մեր ձիւս ու խելացի դիվանագիտության ու գործելակերպի անսուած աղօւուր:

Մենք Բագրա Ուկուբարյանից դեռ սովորելու եւ կյանում նղատակադիր կիրառելու բազում դասեր ունեն: Ուստի՝ կարեւոր ու անհրաժեշտ է, որ Ստեփանավելուշի նրա նախկին բնակարանը դետականորեն վերածվի տուն-թանգարանի: Այդեւ կիանց վանենք Բ. Ուկուբարյանի տակապին անհիմ մնացած ձեռագիր աշխատությունները, նրա անհատական արխիվի արժեթավոր փաստաթղթերը, անձնական գրաղափորները, անձնական տաս իրեր, լուսանկարներ եւ այլն: Արցախը խորապես ճանաչելու, նրա սուլգադատում դատմությունը հիմնավոր իմանալու, հայրենի եզրերն աճուր ու աճասան դահել-դահմանելու համար դրամ օդի ու ջրի նման լեցե են ապրող ու փոխհառող սերունդների էլ սահման բարեկամ:

զորդող սերմաներին եւ այլազգի բարեկան-ներին: Բագրա Ովոլբարյանը հավերժական երեւոյթ ու վար անհատականություն է:

Խորապես համոզված եմ, որ մեր առաջարկի՝ տուն-թանգարանի լուծումը սիրով կը սրբազն ու կողունեն Ովոլբարյանին ճանաչող բոլոր ազնիվ մարդկի: Եվ տուն-թանգարանի ստեղծումը լավագույնս կմատնամշինա ծնայր ծննդյան 85-ամյա հորեայանք, որ լրացայու է սովոր թվականի դեկտեմբերի 9-ին:

Ձեզ հարգող եւ Ձեր զործունեությունը
բարձր զմահատող ՈՈՍՄ ԿԱԼՎԱՅՏԱՆ

